

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Open Science-programma 2025-2029

Salon

Open Science-programma 2025-2029

Universiteit van Amsterdam
afdeling Academische Zaken
maart 2026
Meer info? uva.nl/openscience

Voorwoord

Open Science is een verzameling van praktijken of acties die wetenschap toegankelijker, transparanter en meer participatief maken. Open Science ‘doen’ betekent wetenschap bedrijven op basis van een aantal kernwaarden: integriteit, transparantie, zorgvuldigheid, verantwoordelijkheid en inclusiviteit. Concreet betekent dit onderzoeksmethoden, -data en -resultaten zoveel mogelijk publiek beschikbaar en daarmee controleerbaar en reproduceerbaar maken, naast het zoveel mogelijk bereiken van niet-academici en hen betrekken bij het doen van wetenschappelijk onderzoek. Het in de praktijk brengen van Open Science verbetert de kwaliteit en controleerbaarheid van ons onderzoek, vergroot de impact van onderzoek binnen en buiten de universiteit, en stelt niet-academici in staat bij te dragen en eenvoudiger kennis te nemen van wetenschap, passend bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid en publieke taak van de universiteit. De Universiteit van Amsterdam stimuleert daarom Open Science via dit programma voor de jaren 2025-2029.

Dit document beschrijft het programma voor de periode 2025-2027 in detail; voor de jaren 2028 en 2029 zullen in het voorafgaande jaar gedetailleerde jaarplannen opgesteld worden. Het programma is gericht op het uiteindelijk verwezenlijken van de UvA-visie op Open Science in 2030 (zie 2.4). Het programma volgt op de ambitie – geformuleerd in het UvA Instellingsplan 2021-2026 – om een cultuuromslag naar transparantie, samenwerking, en openheid van onderzoeksgegevens en -output te maken, anticipeert op en vormt een onderdeel van het nieuwe Instellingsplan van de UvA (2026-2030), en sluit aan bij het *Nationaal Programma Open Science 2030 Ambition Document* en de *Open Science agenda UNL* (Universiteiten van Nederland).^[1]

[1] Zie respectievelijk het *NPOS 2030 Ambition Document and Rolling Agenda* (december 2022) en de *Open Science agenda UNL* (december 2023).

Inhoudsopgave

1	Open Science aan de Universiteit van Amsterdam	4
1.1	Open Science: definitie en principes	5
1.2	Voorwaarden voor Open Science	6
1.3	Actielijnen 2025-2027	7
1.4	Onze visie: Open Science aan de UvA in 2030	7
2	Actielijn FAIR Data en Digitale Soevereiniteit	9
2.1	Infrastructuur voor Research Data Management	9
2.2	RDM-beleid	11
2.3	Digitale Soevereiniteit	11
3	Actielijn Monitoring Onderzoeksoutput en Open Research Information	13
3.1	Monitoring van onderzoeksoutput	13
3.2	Open Research Information	14
4.	Actielijn Open Scholarly Communication: Open Access	16
5.	Actielijn Ondersteunen van Open Science	18
6.	Actielijn Stimuleren van Open Science	20
6.1	Open Science Community en Ambassadeurs	20
6.2	Erkennen en waarderen van Open Science	21
6.3	Communicatie over Open Science	21
7.	Actielijn Citizen Science en maatschappelijke betrokkenheid	23
8.	Governance	24
9.	Overzicht acties en resultaten 2025-2027	27
10.	Begroting	29

1. Open Science aan de Universiteit van Amsterdam

Ter bevordering van Open Science stelde de Universiteit van Amsterdam in 2020 haar eerste Open Science-programma vast (2020-2024). Dit programma was primair gericht op Open Access, het verbeteren van Research Data Management (RDM) voor het FAIR (Findable, Accessible, Interoperable & Reproducible) maken van onderzoeksdata, en het waarborgen van digitale soevereiniteit. Sinds 2020 is veel bereikt en ook veel veranderd, zowel binnen de UvA als daarbuiten. Op basis van het vorige Open Science-programma zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van Research Data Management en het vrij toegankelijk maken van publicaties: in 2024 was 93% van de wetenschappelijke artikelen Open Access, tegenover 52% in 2018.

Een belangrijke nationale ontwikkeling is de totstandkoming van het *Nationaal Programma Open Science 2030 Ambition Document* (2022) en de beschikbaarstelling van overheidsfinanciering via het NWO-regieorgaan *Open Science NL* (OSNL), dat gestalte geeft aan de doelstellingen van het Ambition Document.^[2] De UvA heeft bijgedragen aan het Ambition Document en gebruikt het als kader voor dit Open Science-programma.

Nieuwe inspanningen zijn nodig om eerdere gestelde ambities voor FAIR data waar te maken en om in 2030 te voldoen aan de voorwaarden voor Open Science zoals geformuleerd in het Ambition Document (zie 1.1). Onder andere is het nog niet eenvoudig genoeg voor UvA-onderzoekers om onderzoeksgegevens veilig te delen, dient de informatievoorziening over Open Science verbeterd te worden, zijn UvA-medewerkers en de instelling afhankelijk van (dure) commerciële aanbieders voor het publiceren van onderzoeksresultaten of voor onderzoeksinformatie, ontbreekt het aan voldoende ondersteuning voor kennisuitwisseling tussen onderzoekers en burgers, en is het niet evident dat inspanningen van medewerkers ten behoeve van Open Science worden erkend en gewaardeerd.

Voor 2025-2029 heeft de UvA daarom een programma ontwikkeld dat inspeelt op de hierboven geschetste knelpunten, onze ambities op het gebied van RDM, FAIR data en Open Access vergroot, en nieuwe kernonderwerpen kent zoals het stimuleren van Open Science binnen de organisatie, Open Research Information en maatschappelijke betrokkenheid.

Hieruit volgen zes programmalijnen:

1. FAIR Data en Digitale Soevereiniteit
2. Open Scholarly Communication
3. Monitoring onderzoeksoutput en Open Research Information
4. Ondersteunen van Open Science
5. Stimuleren van Open Science
6. Citizen Science en maatschappelijke betrokkenheid

[2] *Nationaal Programma Open Science 2030 Ambition Document* (december 2022).

1.1 Open Science: definitie en principes

De UvA hanteert de Open Science-definitie van de UNESCO:

Open Science is (...) an inclusive construct that combines various movements and practices aiming to make multilingual scientific knowledge openly available, accessible and reusable for everyone, to increase scientific collaborations and sharing of information for the benefits of science and society, and to open the processes of scientific knowledge creation, evaluation and communication to societal actors beyond the traditional scientific community.^[3]

De UvA onderschrijft de *guiding principles* voor Open Science geformuleerd in het NPOS Ambition Document (zie figuur 1).

Figuur 1: NPOS guiding principles

1. Wetenschappelijke kennis dient de samenleving ten goede te komen en publiek beschikbaar te zijn. De UvA is zich zeer bewust van deze publieke taak en ambieert 100% van de wetenschappelijke artikelen van haar onderzoekers publiek beschikbaar (Open Access) te maken. Voor zover mogelijk en wenselijk wil de UvA ook onderzoeksdata publiek beschikbaar maken.^[4]
2. Het vroegtijdig en openbaar delen van onderzoeksresultaten, methodologieën, en data bevordert transparantie en samenwerking. Echter, onvoorwaardelijke toegang is onmogelijk, vanwege kennisveiligheid, privacy, en de digitale soevereiniteit van de UvA (zie 2.1).
3. De kwaliteit van onderzoek verbetert door Open Science: transparantie is een voorwaarde voor wetenschappelijke integriteit, en door onderzoeksmaterialen zo FAIR mogelijk te maken is controle en reproductie (het uitvoeren van dezelfde analyse met dezelfde dataset door een andere onderzoeker) of replicatie (het behalen van dezelfde resultaten met nieuwe data) mogelijk.
4. Open Science-activiteiten moeten de voortgang van de wetenschap bevorderen en de belangen van de UvA en haar onderzoekers niet schaden. Het bewaken van academische vrijheid en digitale soevereiniteit is essentieel.

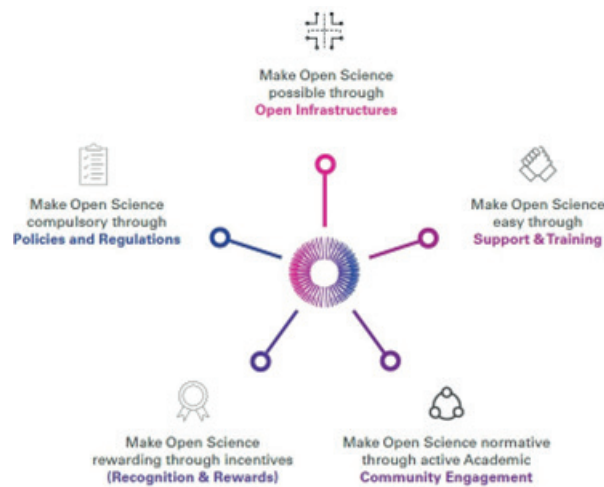
^[3] *UNESCO Recommendation on Open Science* (2021).

^[4] De UvA is mede-ondertekenaar van de *Sorbonne Declaration on Research Data Rights* (januari 2020).

5. Toegang tot wetenschap moet eenvoudig zijn voor iedereen. Inclusie en diversiteit dragen bij aan samenwerkingen binnen de wetenschap (tussen disciplines) en buiten de wetenschap, van overheidsinstellingen en private partijen tot de participatie van burgers in onderzoek.

1.2 Voorwaarden voor Open Science

Om Open Science structureel en op duurzame wijze aan de UvA te verankeren, zetten we in op een verandering van academische praktijken en normen. Daarbij sluiten we aan bij de vijf voorwaarden voor het realiseren van Open Science zoals geformuleerd in het Ambition Document (zie figuur 2).

Figuur 2: NPOS-voorwaarden voor Open Science

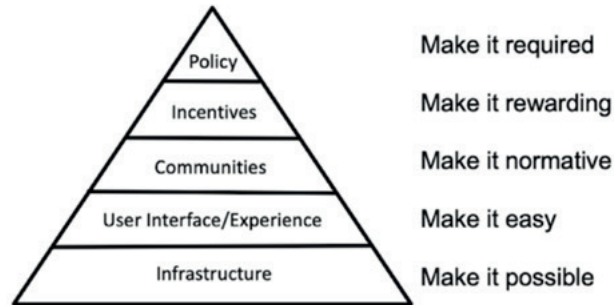
1. Open Science *mogelijk* maken door open infrastructuren
2. Open Science *eenvoudig* maken door ondersteuning en training
3. Open Science de *norm* maken via actieve betrokkenheid van de academische gemeenschap
4. Open Science *lonend* maken door erkenning en waardering
5. Open Science *verplichten* via beleid

De NPOS-voorwaarden voor Open Science zijn gebaseerd op het piramide-model van het Center for Open Science (figuur 3), een non-profitorganisatie die zich inzet voor het bevorderen van Open Science.^[5] Het model wordt wereldwijd toegepast door instellingen die Open Science willen verankeren in de onderzoekspraktijk en biedt een strategie om gewenst gedrag te stimuleren en blijvende cultuurverandering te realiseren. De volgorde van de NPOS-voorwaarden en verschillende 'lagen' van de piramide zijn cruciaal: het is onwenselijk beleid vast te stellen dat Open Science-praktijken verplicht als de benodigde infrastructuur en ondersteuning nog niet adequaat zijn ingericht.

De UvA bouwt via dit programma op de inspanningen ten behoeve van een Open Science-infrastructuur geleverd in 2020-2024, en werkt aan de volgende voorwaarden en lagen van de piramide.

[5] <https://www.cos.io/blog/strategy-for-culture-change>

De UvA bouwt via dit programma op de inspanningen ten behoeve van een Open Science-infrastructuur geleverd in 2020-2024, en werkt aan de volgende voorwaarden en lagen van de piramide.

Figuur 3: Center for Open Science: strategie voor cultuurverandering

1.3 Actielijnen 2025-2027

Via dit Open Science-programma werkt de UvA aan zes actielijnen, die grotendeels corresponderen met de bovengenoemde voorwaarden voor Open Science.

- FAIR Data en Digitale Soevereiniteit, met als doel Open Science (verder) mogelijk te maken en eenvoudig(er) te maken via verbetering van de digitale infrastructuur. Digitale soevereiniteit is een leidend principe voor het implementeren van deze infrastructuur. Het RDM-beleid zal worden herzien om effectieve ontwikkeling en implementatie mogelijk te maken, en duidelijkere handvatten bieden voor onderzoekers en ondersteunend personeel.
- Monitoring Onderzoeksoutput en Open Research Information, met als doel de registratie van onderzoeksoutput te verbeteren en monitoring mogelijk te maken, en bij te dragen aan de transitie naar open onderzoeksinformatie.
- Open Scholarly Communication, met als doel onderzoeksresultaten zoveel mogelijk openbaar beschikbaar te stellen en het publiceren ervan (financieel) duurzaam te maken.
- Ondersteunen van Open Science, met als doel dat Open Science meer, beter en eenvoudiger in de praktijk gebracht wordt door UvA-onderzoekers.
- Stimuleren van Open Science, om de kennis over en bewustzijn van Open Science binnen de UvA te vergroten via centrale communicatie en Open Science-ambassadeurs, en om het in de praktijk brengen van Open Science te erkennen en waarderen.
- Citizen Science en maatschappelijke betrokkenheid, met als doel de maatschappelijke impact van de universiteit te vergroten, primair door burgers te betrekken bij onderzoek via Citizen Science.

1.4 Onze visie: Open Science aan de UvA in 2030

In 2030 zijn UvA-onderzoekers zich bewust van de principes die ten grondslag liggen aan Open Science en bekend met Open Science-onderzoekspraktijken. De infrastructuur voor Research Data Management, publicatie en registratie van onderzoeksoutput is van hoge kwaliteit en ondersteunt Open Science-praktijken optimaal. Om kennis te borgen en de financiële duurzaamheid van Open Science te waarborgen, is de afhankelijkheid van commerciële aanbieders verminderd: de universiteit heeft zich afgewend van transformatieve overeenkomsten met uitgevers en investeert in samenwerkingen met volledig Open Access-uitgevers en Diamant Open Access-initiatieven.

Verder delen UvA-auteurs niet alleen hun onderzoeksresultaten via Open Access-publicaties, maar stellen ook andere vormen van onderzoeksoutput – zoals data, metadata, onderzoeksprotocollen en (tekst)boeken – publiek beschikbaar.

Openheid wordt ook de norm voor onderwijs(materialen) via Open Education. Dit betekent studenten en promovendi onderwijzen een open houding aan te nemen en zo de normen van Open Science aan hen over te brengen.

De UvA maakt deel uit van een bloeiende Citizen Science Hub in Amsterdam, waarbij onderzoek in samenwerking met de maatschappij wordt uitgevoerd.

Om Open Science structureel te verankeren, zijn tot slot beleidsmaatregelen ingevoerd die voorschrijven dat onderzoeksdata worden geregistreerd in het Research Management System en onderzoeksgegevens en resultaten (waar mogelijk) publiek toegankelijk worden gemaakt.

2. Actielijn FAIR Data en Digitale Soevereiniteit

Zonder goede digitale infrastructuur is Open Science niet mogelijk. Daarom zet de UvA zich in voor het ontwikkelen van een infrastructuur die medewerkers het zo gemakkelijk mogelijk maakt hun onderzoeksmaterialen FAIR op te slaan en, voor zover mogelijk, publiek toegankelijk te maken. Een dergelijke infrastructuur stelt onderzoekers ook in staat te voldoen aan eisen van financiers, wet- en regelgeving, instellings- en instituutsbeleid (voor bijvoorbeeld data management) en de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit, met hulp van ondersteunend personeel zoals data stewards en privacy officers (zie ook actielijn 5). Het bewaren van digitale soevereiniteit is bij het ontwikkelen van een dergelijke infrastructuur van fundamenteel belang.

2.1 Infrastructuur voor Research Data Management

Om onderzoekers optimaal te ondersteunen bij het toepassen van FAIR-principes, werkt de UvA aan een infrastructuur die veilige opslag, hergebruik en toegankelijkheid van onderzoeksdata mogelijk maakt. Daarbij is aandacht voor zowel de technische voorzieningen als de gebruiksvriendelijkheid van de systemen om adoptie te garanderen.

Wat is er al gedaan?

Een modulaire en alomvattende infrastructuur voor FAIR data en RDM is uitgedacht, die – gebaseerd op RDM-beleidsprincipes – oplossingen biedt voor behoeften binnen verschillende fasen van onderzoek.^[6]

Dienst/module van RDM-infrastructuur	Al beschikbaar bij de UvA?
1. 'Workspace storage' voor opslag van data tijdens een onderzoeksproject	Ja: o.a. Research Drive
2. Gesloten opslag voor duurzame archivering van ruwe data	Lopend project
3. Een publicatieplatform voor het publiceren van data	Ja: UvA/HvA figshare ^[7]
4. Een 'research data exchange' (RDX) of 'data access broker' (DAB) voor het gecontroleerd delen van data ^[8]	Nee (ontwikkeld als pilot)
5. Een 'trusted research environment' (TRE) voor de analyse van gevoelige data ^[9]	Ja: Virtual Research Environment
6. Een 'Research Data Hub' ^[10] voor doorgeleiding van data naar een (eventueel extern) archief of publicatieplatform, met catalogisering van alle metadata en automatische registratie van onderzoeksoutput	Lopend project
7. Ondersteunende datamanagement-software, zoals Yoda/iRODS ^[11]	Nee
8. Een portaal (RMS, Research Management Services) voor o.a. registratie en controle van projecten en datamanagementplannen, en na doorontwikkeling ook voor ethische beoordeling, archivering en publicatie van data, etc.	Ja, optimalisatie en doorontwikkeling is een lopend project

[6] Zie de UvA-rapporten '[Towards a Modular Infrastructure for Comprehensive RDM](#)' (juni 2024) en '[Principles for Research Data Management](#)' (oktober 2024).

[7] UvA-onderzoekers maken ook gebruik van niet-UvA voorzieningen, zoals onder andere (aangeboden door) [Open Science Framework](#), en [DANS](#).

[8] RDX: <https://zenodo.org/records/8269273>. DAB: <https://dab.surf.nl/about/>.

[9] TRE: <https://zenodo.org/records/4594704>.

[10] FDH: <https://zenodo.org/records/11201003>.

[11] <https://www.surf.nl/en/services/yoda-hosting>

In 2023 is een rapport opgesteld over de staat van de IT-infrastructuur van de UvA, zowel centraal (ICTS, Bibliotheek) als decentraal (binnen de faculteiten en onderzoeksinstituten), en met aanbevelingen voor verbeteringen.^[12] Op grond van het rapport zijn middelen gereserveerd voor twee projecten: Duurzaam Archief en de Research Data Hub; voor de laatste dienst is ook een NWO-subsidie verkregen.

Wat gaan we doen?

Binnen de instelling werken de Bibliotheek en ICTS aan oplossingen voor onderzoekers voor het eenvoudiger FAIR maken van data. De projecten Duurzaam Archief en de Research Data Hub moeten het makkelijker maken om respectievelijk data over te brengen naar een archief en (desgewenst) naar publicatieplatformen. Compliance met privacyregelgeving via kwaliteitscontrole door data stewards wordt eenvoudig mogelijk via de Research Data Hub. Ook werkt ICTS aan de verbetering en doorontwikkeling van Research Management Services (RMS) tot een betrouwbaarder portaal en op langere termijn tot een 'one-stop-shop': nu nog aparte 'loketten' (voor bijv. projectmanagement en ethische toetsing) worden gekoppeld aan de RDM-infrastructuur voor een zo eenvoudig mogelijke 'klantreis' voor onderzoekers. Om ervoor te zorgen dat deze nieuwe voorzieningen goed worden afgestemd met faculteiten en onderzoekers en vervolgens ingebed binnen de organisatie, wordt een adoptieplan opgesteld en uitgevoerd. In 2026 wordt ook een meerjarenplan opgesteld voor infrastructuur voor RDM.

Verdere verbetering van de infrastructuur bereiken we door landelijke samenwerkingen. Ten eerste participeert de UvA in een aantal projecten die worden door OSNL op basis van het programma *Open Science Infrastructuur*. Ten tweede heeft de UvA in 2024 het initiatief genomen om in nationaal verband een visie te ontwikkelen op een integrale infrastructuur: het *Strategisch Plan Integrale Infrastructuur*, gefinancierd door UNL en SURF. De contouren van het projectplan zijn vastgelegd in het eerste deel van 2025; in het tweede deel van 2025 wordt het projectplan vastgelegd. Het *Strategisch Plan Integrale Infrastructuur* dient sturing te geven aan nationale infrastructurele projecten ten behoeve van Open Science voor de periode 2026-2030.

In 2027 zal een aantal projecten afgerond worden, onder andere de Research Data Hub en voorzieningen voor duurzame archivering. De realisatie van deze projecten draagt bij aan de verdere optimalisatie van de RDM-infrastructuur, met als doel in 2030 een volledig geïntegreerd en duurzaam stelsel te hebben dat onderzoekers optimaal ondersteunt.

Acties en resultaten

- Research Data Hub (2025-2027)
- Duurzame Archivering (2025-2027)
- Project optimalisatie en doorontwikkeling RMS (2026-...)
- Adoptieplan voor RDM-infrastructuur (2026)
- Project Strategisch Plan Integrale Infrastructuur (2026-...)
- Participatie in project via OSNL-call Open Science Infrastructuur (2026-...)

[12] Rapport 'Research Infrastructure and Services at the University of Amsterdam: Findings and Recommendations', maart 2024.

2.2 RDM-beleid

De UvA onderschrijft het principe dat onderzoeksgegevens zo FAIR – vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar – mogelijk moeten zijn. Het delen van gegevens is echter niet altijd mogelijk of wenselijk: wet- en regelgeving verbiedt publicatie van sommige gegevens, en de belangen van de universiteit en haar onderzoekers moeten niet geschaad worden. Met betrekking tot onderzoeksdata hanteren we daarom het uitgangspunt ‘zo open als mogelijk, zo gesloten als nodig’, in lijn met de nationale leidraad kennisveiligheid.^[13] Concreet betekent dit dat data met volledige herkomstbeschrijving worden gearchiveerd in een gesloten archief (FAIR voor het instituut), en gegevens die geschikt zijn voor publicatie worden gepubliceerd via een open platform (FAIR voor de buitenwereld).

Wat hebben we al gedaan?

De bestaande RDM-richtlijnen van de UvA stammen uit 2019.^[14] In 2020 is een RDM-audit uitgevoerd, met als conclusie dat de UvA als geheel en de faculteiten afzonderlijk een te laag ‘RDM-volwassenheidsniveau’ hadden.^[15] In reactie op de audit heeft het CvB de Bibliotheek en ICTS gevraagd om in samenspraak met de faculteiten een integraal RDM-programma tot 2025 op te stellen, maar een dergelijk programma is nooit afgerond. Daarnaast is in 2023 opdracht gegeven tot het schrijven van het IT Infrastructuur-rapport, met als primair doel een overzicht te geven van centrale en decentrale IT-infrastructuur en diensten; dit rapport is in 2024 gepubliceerd. Conclusies van het IT-Infrastructuur rapport zijn dat de RDM-governance onvoldoende vastgelegd is, dat er een gebrek is aan centraal en decentraal RDM-beleid, en dat informatievoorziening over en support voor RDM suboptimaal zijn.^[16]

Wat gaan we doen?

De aanbevelingen uit de RDM-audit en het IT Infrastructuur-rapport zijn begin 2025 gevolgd door een nieuwe opdracht van het CvB om een RDM-coördinator bij de Bibliotheek aan te stellen, nieuw UvA-beleid voor RDM vast te leggen, en een RDM-meerjarenplan te formuleren dat mede richting geeft aan de infrastructuur voor RDM (zie 2.1). De RDM-coördinator vormt de spil om de dienstverlening vanuit ICTS en de Bibliotheek af te stemmen op de behoeften van onderzoekers en ondersteunend personeel (primair data stewards). Het nieuwe beleid verduidelijkt verantwoordelijkheden binnen de UvA op dit gebied, maakt het eenvoudiger te voldoen aan wet- en regelgevingen is een voorwaarde voor effectieve adoptie van te ontwikkelen diensten en producten ten behoeve van RDM.

Acties en resultaten

- Opstellen nieuw RDM-beleid (2e helft 2025/1e helft 2026) en RDM-meerjarenplan (1e helft 2026)

2.3 Digitale Soevereiniteit

Naast het ontwikkelen van een infrastructuur die FAIR-principes ondersteunt, is het hebben van zeggenschap over die infrastructuur essentieel. De toenemende afhankelijkheid van universiteiten van commerciële leveranciers betekent dat de externe invloed op zowel digitale ontwikkelingen als academische praktijken toeneemt. Risico's zijn onder andere beperkte transparantie, een lock-in (de moeilijkheid om van leverancier of dienst te veranderen), de

[13] *Nationale leidraad kennisveiligheid – veilig internationaal samenwerken*, januari 2022.

[14] <https://www.uva.nl/over-de-uva/beleid-en-regelingen/onderzoek/richtlijnen-research-data-management.html>.

[15] UvA-rapport 'Audit: Research Data Management', oktober 2020.

[16] UvA-rapport 'Research Infrastructure and Services at the University of Amsterdam: Findings and Recommendations', maart 2024.

bescherming van persoonsgegevens, en afnemende kennisveiligheid. Het is daarom essentieel om academische vrijheden en specifiek de digitale soevereiniteit van de UvA te behouden: het vermogen om zelf controle te hebben over de digitale infrastructuur en data van de universiteit.

Wat is er al gedaan?

De UvA heeft in UNL-verband aandacht gevraagd voor digitale soevereiniteit en er mede voor gezorgd dat dit als leidend principe in het NPOS Ambition Document is opgenomen.^[17] Internationaal is het onderwerp onder de aandacht gebracht bij EOSC (European Open Science Cloud) en de Europese Commissie, ook via de League of European Research Universities (LERU).^[18]

In 2022 werd door het UvA-instituut voor Informatierecht (IvIR) het rapport *Information Law and the Digital Transformation of the University* opgeleverd, met als belangrijkste conclusies (1) dat er bij procurement ook met academische waarden rekening gehouden moet worden, (2) dat er bij de aankoop en ontwikkeling van digitale diensten en infrastructuur landelijk samengewerkt moet worden om juridische en technische kennis te delen en sterker te staan in onderhandeling met commerciële partijen, en (3) dat het gebruik van diensten die ontwikkeld zijn conform academische waarden bevorderd moet worden.^[19]

Binnen de Bestuursstaf voert de afdeling Informatiemanagement het *Responsible IT-project* uit, dat erop gericht is om – uitgaande van academische en publieke waarden – de digitale soevereiniteit van de universiteit te waarborgen bij het kiezen van IT-leveranciers en -diensten, en (publieke) waarden te laten meewegen naast financiële en praktische overwegingen.

Wat gaan we doen?

In 2025-2026 stelt de UvA een afwegingskader op voor inkoopcriteria van IT-diensten en -producten, waarbij digitale soevereiniteit expliciet wordt meegewogen bij de aanschaf van nieuwe diensten; dit kader zal ook dienen voor een inventarisatie van het bestaande landschap van diensten en producten. Later (2026 en verder) wordt het afwegingskader onderdeel van een strategie ten aanzien van digitale soevereiniteit (waarmee concrete doelen, bijvoorbeeld de verplichting om te voorzien in een exit-strategie voor elke nieuw digitaal product, beleidsmatig vastgelegd worden), en een nieuwe *digitale agenda* van de UvA.

De UvA blijft ijveren voor het verbeteren van de digitale soevereiniteit in nationaal en internationaal verband. Nationaal is er samenwerking via de SURF-innovatiezones Digitale Soevereiniteit, Infrastructuur en Open Science.^[20] UNL heeft een werkgroep en bestuurlijke regiegroep ingesteld om nationaal en in een Europese context aandacht te vragen en beleid te (laten) ontwikkelen ten bate van digitale soevereiniteit, in het bijzonder het in gezamenlijkheid ontwikkelen van open soevereine infrastructuren.^[21]

Acties en resultaten

- Afwegingskader Digitale Soevereiniteit (2025-2026), inventarisatie bestaande landschap IT-diensten en producten (2026), en opstellen strategie digitale soevereiniteit (2026 en verder)
- Doorlopende inzet in nationaal en internationaal verband (SURF, UNL, LERU, EOSC)

[17] <https://www.universiteitenvan nederland.nl/publieke-waarden-en-academische-soevereiniteit>.

[18] 'On the need to establish public infrastructure to preserve digital sovereignty', juli 2023.

[19] 'Information law and the digital transformation of the University', september 2023.

[20] Zie respectievelijk de SURF-websites over *digitale soevereiniteit*, *infrastructuur*, en *Open Science*.

[21] <https://www.universiteitenvan nederland.nl/publieke-waarden-en-academische-soevereiniteit>.

3. Actielijn Monitoring Onderzoeksoutput en Open Research Information

Voor een succesvolle verankering van Open Science is betrouwbare en toegankelijke informatie over onderzoeksoutput en onderzoeksprocessen onmisbaar. Alleen met volledige registratie van onderzoeksresultaten kan de UvA inzicht krijgen in de output van onderzoekers (ook om die als werkgever te kunnen erkennen en waarderen, zie 6.2), de voortgang van Open Science monitoren, en onderzoekers effectief ondersteunen. Daarnaast is open beschikbaarheid van onderzoeksinformatie essentieel om transparantie te bevorderen, samenwerking te stimuleren en de digitale soevereiniteit van de universiteit te versterken. In deze actielijn worden daarom twee sporen onderscheiden: de verbetering van de registratie en monitoring van onderzoeksoutput, en de transitie naar Open Research Information.

3.1 Monitoring van onderzoeksoutput

UvA-onderzoekers delen hun onderzoeksoutput via tijdschriften, archieven en repositories die niet beheerd worden door de UvA. Hierdoor is de monitoring van Open Scholarly Communication grotendeels afhankelijk van een goede registratie van onderzoeksoutput via het Current Research Information System (CRIS) van de universiteit. De registratie van onderzoeksoutput gebeurt echter niet altijd consequent, en bovendien kunnen op dit moment niet alle outputtypen in het CRIS worden geregistreerd. Als gevolg daarvan is de beschikbare informatie in het CRIS onvolledig en kunnen onderzoekers niet al hun werk registreren en publiek zichtbaar maken. Ook zijn diensten die momenteel in gebruik of in ontwikkeling zijn voor de registratie van onderzoeksoutput afkomstig van commerciële leveranciers, wat leidt tot een bedreiging van de digitale soevereiniteit via groeiende afhankelijkheid en het risico op een *vendor lock-in*.

Wat gaan we doen?

De registratie van zoveel mogelijk vormen van onderzoeksmaterialen (naast publicaties en datasets, ook protocollen, scripts en meer) zal worden geoptimaliseerd: een compleet overzicht is essentieel zodat de universiteit haar academische prestaties beter kan monitoren en haar Open Science-praktijken effectiever kan ondersteunen. Naast het beter faciliteren van de registratie van onderzoeksmaterialen onderzoekt de UvA de invoering van beleid dat registratie van onderzoeksoutput door haar onderzoekers verplicht stelt. Daarnaast zal de Bibliotheek verkennen of het registratieproces in het CRIS (gedeeltelijk) kan worden geautomatiseerd.

Effectievere ondersteuning is ook doel van het project 'Datasets in the Wild', gericht op het in kaart brengen van datasets die door UvA-onderzoekers zijn geproduceerd maar nog niet in het CRIS zijn geregistreerd. In eerste instantie zal geïnventariseerd worden via welke open bronnen deze datasets beschikbaar zijn. Vervolgens worden er geautomatiseerde koppelingen (pipelines) ontwikkeld naar deze bronnen, zodat de datasets op structurele en efficiënte wijze in het CRIS kunnen worden opgenomen. Na afronding van dit project zal verkend worden of een vergelijkbare aanpak ook toepasbaar is op andere typen onderzoeksoutput. Als het mogelijk blijkt om deze informatie via open bronnen te verzamelen, kan in de toekomst de afhankelijkheid van commerciële leveranciers voor de ontwikkeling en beschikbaarstelling van dergelijke tools worden voorkomen.

Na deze ontwikkelingen in 2025 en 2026 zal de omvang van open wetenschappelijke publicatieactiviteiten worden gerapporteerd en geëvalueerd om vervolgstappen te bepalen voor 2027-2029.

Acties en resultaten

- Beleid opstellen registratie van onderzoeksoutput (2026)
- Project Datasets in the Wild (2e helft 2025/1e helft 2026)

3.2 Open Research Information

Onderzoeksinformatie omvat alle gegevens over onderzoek. Naast (bibliografische) gegevens over onderzoeksresultaten (publicaties, datasets, software) is er ook onderzoekersinformatie over projectbeschrijvingen, onderzoeksevaluaties, subsidietoekenningen, en meer. Veel onderzoeksinformatie is momenteel alleen beschikbaar via diensten van commerciële partijen en niet publiek beschikbaar. Het doel van Open Research Information is dergelijke informatie vrij toegankelijk te maken voor kennisdeling, zodat andere partijen daar hun digitale diensten op kunnen bouwen. Open Research Information is nieuwe focus voor de UvA die inspeelt op recente ontwikkelingen binnen de nationale en internationale onderzoekspraktijk.

Wat gaan we doen?

De UvA wil haar onderzoeksinformatie (verder) open toegankelijk maken, waarbij gebruik wordt gemaakt van zowel open-brondatasets, zoals *OpenAlex* en *OpenAIRE Research Graph*, evenals open methoden en werkprocessen in bibliometrische evaluatie. Dit omvat het implementeren van een volledig transparante pijplijn voor data-aggregatie en -opschoning, het introduceren van interactieve rapporten en visualisaties, en het naleven van de principes uit het Leiden Manifesto voor onderzoeksevaluaties.^[22]

In september 2025 heeft de UvA de *Barcelona Declaration on Open Research Information* ondertekend. Dit initiatief streeft naar openheid als de standaard voor zowel het gebruik als de productie van onderzoeksinformatie. Het bereiken van dit doel vereist samenwerking met duurzame systemen die open onderzoeksinformatie ondersteunen en bevorderen, wat ook bijdraagt aan het vergroten van de digitale soevereiniteit van de UvA (zie 2.1). De UvA neemt deel aan nationale en internationale werkgroepen opgericht naar aanleiding van de Barcelona Declaration om de overgang naar Open Research Information op een verantwoorde en doordachte manier vorm te geven. Daarnaast onderzoekt de UvA in de tweede helft van 2025 de organisatorische en inhoudelijke impact van de ondertekening van de Declaration.

Er ontstaan steeds meer diensten en producten die gebaseerd zijn op Open Research Information. Wetenschappelijke evaluaties en ranglijsten, zoals Leiden Ranking Open Edition, maken gebruik van OpenAlex. Goede en correcte zichtbaarheid van UvA-onderzoek in OpenAlex is daarom van strategisch belang. Nu ontbreken vaak correcte UvA-affiliaties bij publicaties van UvA-onderzoekers in OpenAlex. Om dit te verbeteren worden in 2025 de UvA-affiliaties in OpenAlex aangevuld of gecorrigeerd.

Als laatste wordt in 2026-2027 een nieuwe visie ontwikkeld voor het CRIS na 2028, uitgaande van de principes onderliggend aan de Barcelona Declaration, in het bijzonder digitale soevereiniteit (zie 2.3).

[22] <https://www.nature.com/articles/520429a>

Acties en resultaten

- Deelname in werkgroepen (nationaal en internationaal) om concreet en in gezamenlijkheid uitvoering te geven aan Barcelona Declaration (2025-...).
- Verkenning van de organisatorische en inhoudelijke impact van de Barcelona Declaration on Open Research Information aan de UvA (2e helft 2025/1e helft 2026)
- Verbeteren van UvA-affiliaties in OpenAlex (1e helft 2026)
- Ontwikkeling productvisie CRIS na 2028 (2026-2027)

4. Actielijn Open Scholarly Communication: Open Access

Het bevorderen van Open Access (OA) is een belangrijk onderdeel van Open Science en fundamenteel voor Open Scholarly Communication: een zo groot mogelijk deel van de wetenschappelijke onderzoeksresultaten moet publiek toegankelijk zijn. De Bibliotheek ondersteunt onderzoekers bij het delen en verspreiden van hun onderzoeksresultaten en werkt op verschillende manieren aan het publiek toegankelijk maken van hun werk. Op dit terrein zijn al grote stappen gezet: in 2024 was 93% van de wetenschappelijke artikelen Open Access, tegenover 52% in 2018. Er worden drie vormen van Open Access onderscheiden:

1. Goud: publiceren via een commerciële uitgever, waarbij kosten of *Article Processing Charges* (APC's) of *Book Processing Charges* (BPC's) direct of indirect gedragen worden door de UvA.
2. Diamant (DOA): publiceren via een not-for-profit uitgever, zonder APC's of BPC's.
3. Groen: publiceren via zelfarchivering na het verlopen van een embargoperiode, primair via de repository van de instelling: UvA-DARE.

Nederlandse universiteiten, waaronder de UvA, zijn momenteel deels afhankelijk van overeenkomsten met een aantal grote uitgevers om Open Access-publicaties te faciliteren via de gouden route. Hoewel deze strategie heeft bijgedragen aan een aanzienlijke toename van het percentage publicaties dat open access is, is deze aanpak niet financieel duurzaam: uitgevers verhogen structureel de kosten voor APC's, terwijl een groeiend aantal publicaties de financiële lasten verder doet oplopen. Om deze reden streeft de UvA naar een transitie naar duurzamere publicatiemodellen en investeert zij in DOA-platforms en initiatieven.

Wat hebben we gedaan?

Voor Goud Open Access onderhandelt de UvA in nationaal verband om Open Access-opties binnen licenties (*read & publish deals*) op te nemen; hierdoor kunnen onderzoekers kosteloos publiceren. Voor de periode 2025-2027 neemt de UvA deel aan een landelijke pilot-overeenkomst met *full gold* open-access uitgevers PLOS en BMC, om meer controle te krijgen over kosten, die (in tegenstelling tot *read & publish deals*) alleen betaald worden voor daadwerkelijk gepubliceerde artikelen van UvA-onderzoekers in hun tijdschriften.

Diamant Open Access kent geen commercieel verdienmodel en brengt de zeggenschap over publiceren terug bij de wetenschappers zelf, en is daarom te prefereren boven Goud OA. DOA wordt gestimuleerd in landelijk verband door UNL via het programma 'Versterking van diamond open access in Nederland' (looptijd: 2024-2026).^[23] In 2026 komt hoogstwaarschijnlijk geld beschikbaar via OSNL om een landelijk DOA-publicatieplatform te creëren voor tijdschriften, wetenschappelijke boeken en tekstboeken. Ook in Europees verband wordt door COALitionS en via het DIAMAS-project DOA versterkt.

Groen OA wordt ook gefaciliteerd en gestimuleerd. In 2019 werd een 'opt in'-regeling beschikbaar voor onderzoekers, waarmee een onderzoeker de Bibliotheek toestemming geeft om via de repository diens korte werken (artikelen, hoofdstukken, etc.) vrij toegankelijk te maken. Dit kan op basis van artikel 25fa van de Auteurswet, bekend als het 'amendement Taverne'. In 2024 is

[23] UNL-rapport 'Versterking ondersteuning van diamond open access in Nederland', juli 2023.

besloten alle korte wetenschappelijk werken die niet open access gepubliceerd zijn op grond van dit wetsartikel vrij toegankelijk te maken, tenzij een onderzoeker hier bezwaar tegen maakt (*opt-out*); mede hierdoor is het percentage vrij toegankelijke artikelen voor 2024 gestegen tot boven de 90%.

Wat gaan we doen?

Goud: niet alle door UvA-onderzoekers gepubliceerde Open Access-artikelen vallen binnen *read & publish deals*, waardoor auteurs soms zelf de APC's betalen. Om boeken Open Access gepubliceerd te krijgen zijn auteurs soms ook genoodzaakt de BPC's zelf te bekostigen. Het is onwenselijk dat eerste geldstroom-financiering wordt gebruikt voor APC's en BPC's, maar een overzicht ontbreekt. Om inzicht in deze kosten te krijgen voert de UvA in 2025-2026 het project 'APCs in the Wild' en 'BPCs in the wild' uit. Uiteindelijk wil de UvA via beleid het gebruik van eerste geldstroom-middelen voor APC's en BPC's verbieden.

Diamant: de komende jaren zet de UvA zich nadrukkelijk in voor de versterking van DOA. De universiteit stimuleert dit publicatiemodel door bestaande UvA DOA-initiatieven financieel te steunen. Daarnaast adviseert en informeert de UvA onderzoekers over DOA publiceren, en tijdschriftredacties over 'journal flipping' van bestaande tijdschriften naar het DOA-model. De UvA onderzoekt mogelijkheden om toekomstige ondersteuning voor DOA verder te ontwikkelen.

Het *UvA Diamond Open Access Fund* (DOAF) was onderdeel van het Open Science-programma 2020-2024. Via het fonds werden niet-commerciële, door de wetenschappelijke gemeenschap geleide publicatieplatforms en tijdschriften ondersteund. Vanwege beperkte financiële mogelijkheden stopte het fonds in 2025; voortzetten van het fonds voor 2026-2027 is wel mogelijk om DOA-initiatieven (platforms en tijdschriften) te stimuleren. Naast het fonds zal de UvA ook aanvullende activiteiten verkennen, zoals het opzetten van een community rond de ontvangers van het fonds en het organiseren van bijeenkomsten over het omzetten van tijdschriften naar een diamant Open Access-publicatiemodel.

Het Open Access publiceren van een boek bij een commerciële wetenschappelijke uitgever is zeer kostbaar. Daarom is van de jaarlijks circa 100-150 gepubliceerde monografieën van UvA-onderzoekers slechts een klein deel publiek toegankelijk. Andere boekwerken zoals een *liber amicorum*, (advies)rapport, supplement of handreiking zijn goedkoper Open Access te maken. De UvA gaat haar onderzoekers hier professionele ondersteuning voor bieden via een pilot 'publicatie-ondersteuning Open Access boekmaterialen', bestaande uit advies (over licenties, metadata) en diensten (DOI, ISBN, opmaak). Een tweede fase van de pilot kan bestaan uit het leveren van advies en diensten rond het in eigen beheer uitgeven van peer-reviewed monografieën en eventueel open leermaterialen door UvA-onderzoekers. Na 2027 kan deze dienstverlening verder worden uitgebouwd via het landelijke project voor een DOA-publicatieplatform.

Acties en resultaten

- Project APC's en BPC's in the wild (2e helft 2025 – 1e helft 2026)
- UvA Diamond Open Access Fund (herstart in 2026)
- Pilot-project publicatie-ondersteuning Open Access boekmaterialen (2026-...)
- Nationaal project Diamond Open Access-publicatieplatform (2026-...)

5. Actielijn Ondersteunen van Open Science

Om Open Science binnen de UvA te versterken, is het essentieel dat medewerkers toegang hebben tot duidelijke informatie, gerichte ondersteuning en passende trainingen. Deze actielijn richt zich daarom op het verbeteren van de ondersteuning voor Open Science – via trainingen, workshops en meer – voor zowel ondersteunend personeel als onderzoekers en docenten, en op het verbeteren van de informatievoorziening via een overzichtelijke webpagina over Open Science (zie 6.3). Daarbij wordt ook aandacht besteed aan open leermaterialen (Open Educational Resources), zodat docenten worden ondersteund bij het vinden, hergebruiken en delen van onderwijsmaterialen.

Wat hebben we gedaan?

De Bibliotheek biedt ondersteuning, cursussen en trainingen aan op het gebied van Research Data Management en Digital Skills.^[24] Om onderzoekers goede en professionele ondersteuning te bieden voor RDM zijn er vanaf 2020 in alle faculteiten data stewards aangesteld. In 2020 is ook het Data Science Centre (DSC) van de UvA opgericht. Het DSC is ingebed binnen de Bibliotheek en stimuleert onderzoekers gebruik te maken van de nieuwe mogelijkheden die Open Science biedt, met name het beschikbaar komen van grote hoeveelheden data; ook functioneert het DSC als het Local Digital Competence Centre (LDCC) van de universiteit.

Wat gaan we doen?

De komende jaren zal de Bibliotheek werken aan het verder ontsluiten van trainingen en workshops voor onderzoekers en ondersteuners, in het bijzonder het opschalen van Data Carpentry workshops en het opzetten van online leeromgevingen voor Open Science en Research Data Management. De Bibliotheek werkt ook aan de opschaling van gecertificeerde software- en data Carpentry-instructeurs binnen faculteiten, ter ondersteuning aan disciplinespecifieke trainingsbehoeften en het gebruik van Open Source software. Vanuit het DSC wordt verbinding gefaciliteerd tussen gemeenschappen van experts en trainers met community-activiteiten om gedeelde belangen en behoeften op te halen en interdisciplinaire samenwerking te stimuleren. In dit kader wordt ook een verkenning gedaan voor het inrichten van een expertisenetwerk voor RDM, waarmee de samenwerking tussen de RDM-experts binnen de Bibliotheek en de datastewards in de faculteiten wordt versterkt en kennisuitwisseling structureel wordt geborgd. Daarnaast stelt de Bibliotheek een handreiking op waarin het centrale RDM-beleid wordt vertaald naar praktische informatie voor ondersteuners binnen de faculteiten, en daarnaast handvatten en richtlijnen voor het gebruik van Open Source software opstellen. Tot slot zal de Bibliotheek vanaf 2027 ondersteuning uitbreiden voor het vinden, gebruiken en delen van open leermaterialen. Dit gebeurt via gerichte trainingen, workshops of e-modules over hoe docenten materiaal kunnen publiceren met een open licentie, hoe zij bestaande open leermaterialen kunnen hergebruiken, en de kwaliteit beoordelen.

Buiten de UvA wordt domeinspecifieke training aangeboden via onder anderen 4TU.ResearchData, het eScience Center, de DCC Spring Training en serviceproviders zoals DANS en SURE. In nationaal verband wordt vanaf 2025 via een meerjarig project een platform

[24] <https://uba.uva.nl/en/support/research/digital-skills/digital-skills.html>

voor research data professionals opgezet dat geaccrediteerde trainingen voor data stewards zal aanbieden. Deze nieuwe ontwikkelmogelijkheden worden door de Bibliotheek in kaart gebracht en onder de aandacht gebracht van ondersteunend onderzoekspersoneel.

Als laatste is het wenselijk om specifiek jonge onderzoekers de principes van en praktijken passend bij Open Science bij te brengen. Met dit doel willen we vanaf 2027 Open Science onderdeel maken van de verschillende onderwijsprogramma's binnen de UvA voor promovendi, eventueel geïntegreerd met bestaande trainingen op het gebied van wetenschappelijke integriteit en/of research data management. Daarnaast zal onderzocht worden of instructie voor open leermaterialen kan worden opgenomen in de Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of Senior Kwalificatie Onderwijs (SKO).

Acties en resultaten

- Vergroten en verbeteren aanbod trainingen en workshops t.b.v. van (vooral) RDM, Data Science en Open Source Software (doorlopend)
- Inventariseren en delen van opleidingsmogelijkheden buiten de UvA (doorlopend)
- Ondersteuning uitbreiden voor het gebruik en delen van open leermaterialen (2026-2027)
- Mogelijkheid aanbieden tot didactische certificering als software- en data Carpentry instructeur (2026)
- Verkennen Expertisenetwerk RDM (1e helft 2026)
- Open Science integreren in het promovendi-onderwijs (2027-...)
- Open leermaterialen opnemen in de BKO of SKO (2026-2027)

6. Actielijn Stimuleren van Open Science

Het stimuleren en onder de aandacht brengen van Open Science is een cruciaal onderdeel van het maken van de transitie naar Open Science. De komende jaren wil de UvA inzetten op het creëren van een groter bewustzijn van en meer kennis over Open Science bij haar onderzoekers, en het lonend maken van het praktiseren van Open Science.

6.1 Open Science Community en Ambassadeurs

Om Open Science tot norm te maken is het noodzakelijk dat onderzoekers zelf ook actief informatie geven over (de voordelen van) aan collega's, aanspreekbaar zijn voor vragen, en beleidsmakers en bestuurders informeren en adviseren over (het in de praktijk brengen van) Open Science.

Wat hebben we gedaan?

De Open Science Community Amsterdam (OSCA) is opgericht als samenwerkingsverband van twee universiteiten (VU en UvA), het Amsterdam UMC, de Hogeschool van Amsterdam (HvA), en het Student Initiative Open Science (SIOS). De Community bestaat uit onderzoekers, beleidsmakers en studenten, en stimuleert bottom-up kennisuitwisseling en het delen van vaardigheden op het gebied van Open Science. Voor de jaren 2024-2025 zijn via financiering van Open Science NL een student-assistent en community-manager aangesteld die het netwerk zullen bestendigen en activiteiten de komende jaren kunnen uitbreiden. Ook is er budget voor OSCA-brede evenementen.

Wat gaan we doen?

De OSCA speelt op verschillende manieren een rol bij de overgang van het bepleiten van Open Science naar daadwerkelijke gedragsverandering: OSCA-leden informeren en inspireren andere onderzoekers, de behoeften van onderzoekers kunnen worden gedeeld met beleidsmakers, en dialoog wordt tot stand gebracht om Open Science-beleid effectief te implementeren. Voor een effectieve wisselwerking tussen beleid en onderzoekspraktijk richten we een netwerk van Open Science Ambassadeurs op, waarbij binnen elk onderzoeksinstituut of binnen elke faculteit ten minste één onderzoeker met Open Science-expertise als pleitbezorger (richting collega's en faculteitsbesturen) en aanspreekpunt optreedt, en zo kennis en bewustzijn vergroot en lokaal implementatie bevordert. De ambassadeurs vormen collectief de klankbordgroep Open Science (zie hoofdstuk 8), en adviseren gevraagd en ongevraagd het programmateam. Verder spannen we ons in om bij de Bibliotheek een vaste community-manager Open Science aan te stellen vanaf 2026, die verdere verbindingen legt tussen de OSCA, ambassadeurs en beleidsmakers, en bijdraagt aan centrale informatievoorziening.

Acties en resultaten

- Creëren van een groep van Open Science ambassadeurs (2026)
- Aanstellen van een community manager Open Science (2026-...)

[24] <https://uba.uva.nl/en/support/research/digital-skills/digital-skills.html>

6.2 Erkennen en waarderen van Open Science

Eén van de voorwaarden voor Open Science is het *lonend* maken van Open Science (zie 1.2). Dit kan als het in de praktijk brengen van Open Science door de UvA erkend en gewaardeerd wordt.

Wat hebben we gedaan?

Tot nu toe heeft de UvA zich beleidsmatig nog niet ingespannen voor het erkennen en waarderen van Open Science. Wel worden inspanningen ten bate van Open Science op instituuts- of facultair niveau geëvalueerd via het *Strategie Evaluatie Protocol (SEP) 2021-2027*: Open Science dient te worden meegewogen als onderdeel van een evaluatie van een onderzoeksinstituut. Via de tussentijdse evaluatie van het SEP (in 2024-2025) heeft de UvA aangegeven dat het SEP echter te vrijblijvend is op dit punt, en de UvA wil een nieuwe versie van het SEP op dit punt (laten) verbeteren.

Wat gaan we doen?

De UvA heeft in 2025 financiering gekregen van Open Science NL voor het project 'Erkenning en waardering van Open Science aan de UvA'. Via dit project wil de UvA de noodzakelijke voorwaarden creëren voor het erkennen en waarderen van Open Science-activiteiten van onderzoekers via registratie van die activiteiten en het evalueren van die activiteiten via onder andere jaargesprekken en bevorderingen. Het doel is om Open Science-activiteiten als reguliere 'output' van onderzoekers te laten wegen. Eerst zal in gezamenlijkheid een selectie van Open Science-activiteiten opgesteld worden die criteria kunnen zijn voor het werven, benoemen of bevorderen van medewerkers; een voorbeeld is de *Open Science Career Assessment Matrix*.^[26] Ook het CRIS van de UvA zal worden aangepast worden om registratie van meer soorten onderzoeksoutput en open science praktijken (zie ook 3.1) mogelijk te maken. Als laatste is een cultuurverandering niet mogelijk zonder additionele informatievoorziening voor leidinggevenden en HR-medewerkers met betrekking tot jaargesprekken.

Na afloop van het project zal het nog niet mogelijk zijn om in alle geledingen van de universiteit alle aspecten van Open Science te kunnen erkennen en waarderen. Een volgende stap (voor 2027 en verder) is het creëren van voorwaarden om ook activiteiten ten bate van Open Education te kunnen erkennen en waarderen, zoals het openstellen van onderwijsmaterialen. Ook willen we op langere termijn de activiteiten van ondersteunend personeel (zoals data stewards, data engineers, software engineers, en community managers) ten bate van Open Science kunnen gaan erkennen en waarderen. Dit past ook bij de doelstelling van de UvA om *team science* te stimuleren.

Acties en resultaten

- Project Erkennen en Waarderen van Open Science (2025-2026)
- Werken aan Erkennen en Waarderen van Open Science voor onderwijs en ondersteunend personeel (2027-...)

6.3 Communicatie over Open Science

Voor het verwezenlijken van een cultuuromslag is communicatie van groot belang. Informatie wordt makkelijk vindbaar (voor medewerkers en voor externen) via een specifieke pagina

[24] Zie het rapport 'Evaluation of research careers fully acknowledging Open Science practices', Europese Commissie, 2017.

over Open Science als onderdeel van de UvA-website en we gaan actief en structureel te communiceren over Open Science om de kennis over en het bewustzijn van Open Science te vergroten. Vóór het vaststellen van dit programma werd er niet gecommuniceerd over Open Science aan de UvA; beschikbare informatie was beperkt tot Open Access publiceren en Research Data Management.

Wat gaan we doen?

Met de publicatie van dit programma wordt een pagina op de website van de UvA gelanceerd met relevante informatie over Open Science, waaronder dit programma zelf, meer uitgebreide informatie over ondersteuning, nieuws en contactgegevens. De communicatie wordt primair verzorgd door de Bibliotheek en – bij grotere nieuwsberichten of evenementen – door het centrale Bureau Communicatie van de universiteit. Er zal structureel worden gecommuniceerd over Open Science via nieuwsberichten op de website (van de Bibliotheek en de instelling) en, wanneer passend, de UvA-nieuwsbrief.

Via de communicatie wordt het belang van het maken van een cultuuromslag naar Open Science benadrukt, zowel op het niveau van de sector en de instelling als voor individuele onderzoekers. Kernboodschappen zijn dat Open Science de kwaliteit van onderzoek verbetert, dat de universiteit vanuit haar publieke taak wetenschappelijke kennis en methoden publiek beschikbaar maakt om niet-academici in staat te stellen bij te dragen en kennis te nemen van wetenschap, en dat de impact van onderzoek groter wordt – zowel binnen de academische wereld (bijvoorbeeld via hergebruik van data en citaties van publiek beschikbare artikelen en datasets) als daarbuiten.

Acties en resultaten

- Een webpagina met relevante en actuele informatie over Open Science aan de UvA (1e helft 2026)
- Doorlopende informatievoorziening over Open Science via nieuwsberichten (2026-...)

7. Actielijn Citizen Science en maatschappelijke betrokkenheid

De UvA zoekt meer en meer de verbinding met de maatschappij. Maatschappelijke betrokkenheid of societal engagement zoeken we niet alleen via onderwijs maar ook via onderzoek, voor het zoeken naar oplossingen voor maatschappelijke vragen, uitdagingen en veranderingen. Via het programma '*Themagerichte samenwerking*' stimuleert de UvA haar onderzoekers complexe maatschappelijke vraagstukken aan te pakken via samenwerking tussen disciplines en met externe partners. Veel samenwerkingen binnen de Metropoolregio Amsterdam zijn al opgezet of bouwen we verder uit, zoals via het gemeentelijke platform *Open Research Amsterdam*, dat kennis over de metropoolregio ontsluit voor een breed publiek.

Wat hebben we gedaan?

In de context van Open Science betekent maatschappelijke betrokkenheid niet alleen het publiek beschikbaar maken van onderzoek maar ook het betrekken van niet-academici bij het doen van onderzoek, oftewel Citizen Science. Het stimuleren van Citizen Science is tot voor kort geen doel geweest voor de UvA, maar onderzoekers van de UvA betrekken al burgers bij hun onderzoek, zoals bleek uit een inventarisatie in 2023.^[27] In 2025 is interdisciplinaire en interfacultaire '*Research Priority Area*' getiteld *Shaping Interfaces Between Science and the Public* gestart, met als doel een 'Public Methodology Centre' op te richten om de relatie tussen wetenschap, Citizen Science, maatschappelijk debat en diverse professionele praktijken te versterken.

Wat gaan we doen?

De UvA wil het doen van Citizen Science beter ondersteunen en intensiveren omdat Citizen Science bijdraagt aan kwalitatief beter onderzoek (via bijvoorbeeld het genereren van onderzoeksideeën of betere data-verzameling) en de afstand tussen de maatschappij en de wetenschap verkleint. De UvA draagt bij aan een platform – de Amsterdam Citizen Science Hub – dat onderzoekers en burgers informeert over en helpt bij het opzetten en uitvoeren van Citizen Science, in samenwerking met onder andere de VU, HvA, Amsterdam UMC, de Gemeente Amsterdam, Waag, de Openbare Bibliotheek Amsterdam. Het primair doel is om de Hub een expertisecentrum te maken voor onderzoekers en ondersteunend personeel ten behoeve van Citizen Science, via trainingen en 'peer learning'. Financiering voor de Amsterdam Citizen Science Hub is toegekend door OSNL in 2025; de Hub start per 2026.

Tot de lancering van de Citizen Science Hub zullen ondersteuning voor (en informatie over) Citizen Science beperkt zijn, maar een pagina met basale informatie over Citizen Science op de te maken UvA-website over Open Science zal in de eerste helft van 2026 beschikbaar zijn, evenals een UvA-profiel op het landelijke portal voor Citizen Science, [CS-NL](https://www.cs-nl.nl).

Acties en resultaten

- Informatievoorziening over Citizen Science op UvA-website Open Science (1e helft 2026)
- Start Amsterdam Citizen Science Hub per februari 2026

[27] Rapport '*Citizen Science at the University of Amsterdam: findings from interviews and a university-wide survey*', December 2023.

8. Governance

Het realiseren van een cultuuromslag richting Open Science vraagt om goede verankering van dit programma in de organisatie, met duidelijke verantwoordelijkheden en goede en continue verbindingen tussen beleid en praktijk.

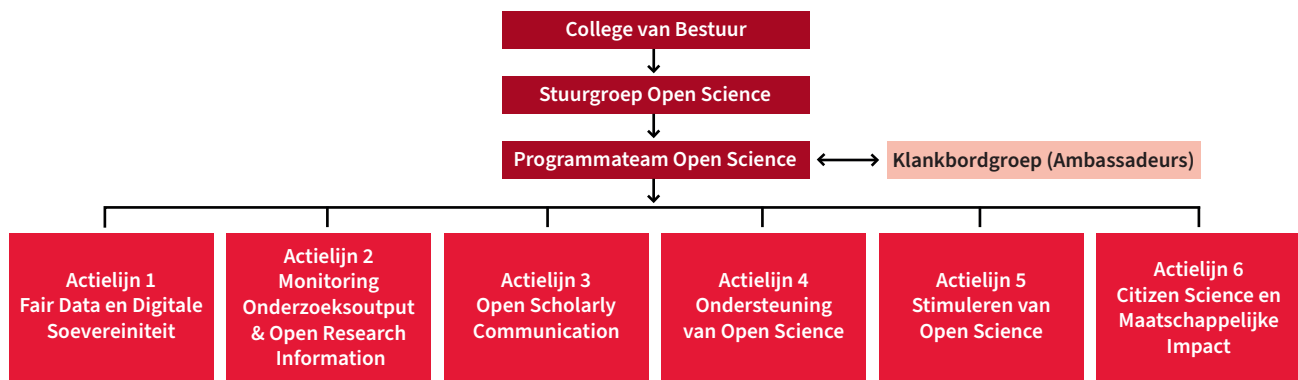
Het College van Bestuur is opdrachtgever van het Open Science-programma, en stelt het beleid, de doelen van het programma en de financiering vast. Binnen het College is de rector magnificus de portefeuillehouder voor Open Science.

De Coördinator Open Science (COS) is gedelegeerd opdrachtgever van het Open Science-programma namens het College van Bestuur. De COS overlegt regelmatig met de rector. De COS is verantwoordelijk voor het formuleren en bewaken van de lange-termijn visie op Open Science en stelt (met de beleidsmedewerkers Open Science van Academische Zaken en de Bibliotheek en in overleg met andere hieronder genoemde stakeholders) het Open Science-beleid op. De COS volgt in nationaal (UNL) en internationaal (EOSC, LERU) verband ontwikkelingen rondom Open Science, draagt bij aan het debat en gedachtenvorming over Open Science, en probeert Open Science te bevorderen binnen de UvA. De COS is voorzitter van de stuurgroep Open Science.

De stuurgroep Open Science is eindverantwoordelijk voor het ten uitvoer brengen van de hierboven beschreven actielijnen en het realiseren van de gestelde resultaten, en kan richting geven aan de activiteiten van het programmteam. De stuurgroep wordt voorgezeten door de COS, en bestaat verder uit de directeur van de Bibliotheek, de directeur Informatiemanagement, een decaan, en twee wetenschappers. De stuurgroep vergadert ieder kwartaal, in aanwezigheid van het programmteam.

Het programmteam Open Science bewaakt de voortgang van de actielijnen van het programma. Dit team wordt gevormd door beleidsmedewerkers Open Science bij de afdeling Academische Zaken van de Bestuursstaf en de afdeling Strategie en beleid van de Bibliotheek; beiden treden op als programmamanagers. Met de COS geeft het programmteam vorm aan Open Science- en RDM-beleid. Het programmteam voert regelmatig overleg met de COS, de klankbordgroep van ambassadeurs (zie 6.1), en met de coördinatoren van de zes actielijnen.

De governance zorgt ervoor dat beleid, ondersteuning en uitvoering goed op elkaar zijn afgestemd. De Coördinator Open Science heeft een centrale rol: de COS bewaakt de langetermijnvisie, stemt af op bestuurlijk niveau, en zorgt dat Open Science integraal onderdeel wordt van strategische besluitvorming. Met de Open Science-ambassadeurs (6.1) en centrale en facultaire bestuurders zal de COS ook het belang van de cultuuromslag naar Open Science steeds benadrukken, voor de UvA en voor haar onderzoekers.

Figuur 4: Governance Open Science aan de UvA

Actielijncoördinatoren

De actielijncoördinatoren zijn verantwoordelijk voor de realisatie van de doelstellingen door de benodigde werkzaamheden in de lijn te beleggen en wanneer nodig projectleiders toe te wijzen. Dit wordt afgestemd met de leidinggevendenden van de betrokken medewerkers. De coördinatoren zullen samen met de leidinggevendenden en het Programmteam moeten bekijken welke onderwerpen prioriteit hebben als er een tekort is aan capaciteit.

De functie van coördinator is per actielijn de verantwoordelijkheid van:

1. RDM-coördinator, team Onderzoeksdata, afdeling Onderzoek- en Onderwijsondersteuning, Bibliotheek.
2. Teamleider team Publiceren en Impact, afdeling Onderzoek- en Onderwijsondersteuning, Bibliotheek.
3. Themaspécialist Publiceren, team Publiceren en Impact, afdeling Onderzoek- en Onderwijsondersteuning, Bibliotheek.
4. Teamleider team Onderzoeksdata, afdeling Onderzoek- en Onderwijsondersteuning, Bibliotheek.
5. Beleidsmedewerker Open Science, afdeling Academische Zaken, Bestuursstaf
6. Senior Beleidsmedewerker Open Science, afdeling Strategie en Beleid, Bibliotheek

Verantwoordelijkheden per organisatieonderdeel:

- Bestuursstaf
 - Academische Zaken: medeverantwoordelijk voor het opstellen van het Open Science-beleid via de beleidsmedewerker Open Science, en – via een tijdelijke projectleider – verantwoordelijk voor de uitvoering van het project Erkennen en Waarderen van Open Science (zie 6.2).
 - Informatiemanagement: met Academische Zaken verantwoordelijk voor beleidsvorming met betrekking tot Digitale Soevereiniteit (2.3).
 - Bureau Communicatie: verantwoordelijk voor de communicatie over het UvA-brede Open Science-beleid, waaronder centrale communicatie (ondere andere via de Open Science-pagina op de website, zie 6.3) en externe communicatie, en afstemming en advies over communicatie met betrokken diensten en faculteiten.
- Bibliotheek

De Bibliotheek fungeert als huis van Open Science: een herkenbare, centrale plek waar kennis, ondersteuning, community-building en infrastructuur samenkomen.

- Afdeling Onderwijs en Onderzoekondersteuning: verantwoordelijk voor UvA-brede coördinatie, informatievoorziening over en uitvoering van beleid met betrekking tot RDM (2), Open Research Information (3.2), Open Scholarly Communication (4), training (deels via het Data Science Centre) ten behoeve van Open Science (5), en via de community manager medeverantwoordelijk voor community building (6).
 - Afdeling Digitale Infrastructuur: verantwoordelijk voor digitale diensten en bibliotheeksystemen zoals UvA/HvA figshare (ten behoeve van RDM, 2.2).
 - Afdeling Strategie en Beleid: medeverantwoordelijk voor het opstellen van het Open Science-beleid via de beleidsmedewerker Open Science.
 - Afdeling Communicatie: verantwoordelijk voor de communicatie over de ondersteuning bij Open Science (6.3), waaronder de zichtbaarheid van bibliotheekdiensten en initiatieven vanuit de Open Science Community (zoals de Open Science Coördinator, Open Science-ambassadeurs en Open Science Community Manager), en het adviseren over communicatie met relevante doelgroepen en stakeholders.
- ICTS
 - Afdeling Research-IT: verantwoordelijk het beheer, doorontwikkeling en ontwikkeling van nieuwe projecten IT-projecten ten bate van onderzoek uit van de onder beheer van ICTS vallende infrastructuur voor Open Science (zie 2).

Gremia en verhouding met bestaande overlegstructuren

Open Science raakt aan alle facetten van het primaire proces en aan dienstverlening door de Bibliotheek en ICTS, en het betrekken en informeren van diverse stakeholders is van groot belang voor het maken van de cultuuromslag naar Open Science.

Centraal Bestuurlijk Overleg (CBO): het CBO wordt van informatie voorzien via mededelingen; indien nodig wordt een onderwerp ter bespreking geagendeerd door de beleidsmedewerker Open Science van Academische Zaken.

Universitaire Onderzoekscommissie (UOC): de UOC wordt van informatie voorzien via mededelingen, indien nodig wordt een onderwerp ter bespreking geagendeerd door de beleidsmedewerker Open Science van Academische Zaken. Enkele leden van de Stuurgroep (directeur Bibliotheek en de COS) zijn ook (agenda)leden van de UOC.

Centrale Ondernemingsraad (COR)/Centrale Studentenraad (CSR): de medezeggenschap wordt van informatie voorzien via mededelingen.

De governance voor het Open Science-programma komt naast (en vervangt niet) de bestaande governance voor ICT binnen de UvA. Dit betekent dat (sommige) leden van de stuurgroep Open Science en/of het programmateam Open Science ten behoeve van Open Science lid zijn van en vragen articuleren en adviseren over (te ontwikkelen) IT-dienstverlening via deze IT-governance. de actielijn FAIR data en Digitale Soevereiniteit ziet er in het bijzonder op toe dat er nauwe afstemming plaatsvindt via de bestaande governance-structuur voor IT.

9. Overzicht acties en resultaten 2025-2027

Voor de periode 2025-2027 staan hieronder concrete acties en resultaten weergegeven. Dergelijke acties en resultaten zijn nog niet vastgelegd voor 2028-2029 vanwege (inter)nationale ontwikkelingen die onvoldoende te overzien zijn op het moment van vaststelling van het programma. In 2027 en 2028 zullen daarom jaarplannen ontwikkeld worden voor het volgende kalenderjaar. Zo blijft het UvA-programma synchroon lopen en in overeenstemming met het Nationaal Programma Open Science.

2. FAIR Data en Digitale Soevereiniteit				
2.1 Infrastructuur voor Research Data Management		2025	2026	2027
UvA	Optimalisatie en doorontwikkeling RMS	-	Uitvoering project	Uitvoering project
	Research Data Hub	Uitvoering project	Uitvoering project	-
	Duurzame Archivering	Uitvoering project	Uitvoering project	-
	Adoptieplan voor RDM-infrastructuur	-	Opstellen plan 1e helft 2026	-
NL	Project Strategisch Plan Integrale Infrastructuur	Uitwerken projectplan	Uitvoering project	Uitvoering project
	Opstellen RDM-meerjarenprogramma	-	Uitvoering project(en)	Uitvoering project(en)
2.2 RDM-beleid		2025	2026	2027
UvA	Opstellen nieuw RDM-beleid	Start 2e helft 2025	Afronding beleid 1e helft 2026	Doorlopende monitoring
	Opstellen RDM-meerjarenprogramma	-	Afronding 1e helft 2026	Uitvoering programma
2.3 Digitale Soevereiniteit		2025	2026	2027
UvA	Digitale soevereiniteit	Opstellen afwegingskader	Opstellen strategie digitale soevereiniteit	-
NL/ Int.	Inzet in nationaal en internationaal verband (SURF, UNL, LERU)	Doorlopend	Doorlopend	Doorlopend
3. Monitoring onderzoeksoutput en Open Research Information				
3.1 Infrastructuur voor Open Scholarly Communication		2025	2026	2027
	Beleid opstellen registratie van onderzoeksoutput	-	Opstellen beleid	Implementatie en monitoring
	Project Datasets in the Wild	-	Start 1e helft 2026	-

3.2 Infrastructuur voor Open Research Information		2025	2026	2027
UvA	Barcelona Declaration – verkenning organisatorische en inhoudelijke impact UvA	Uitvoering project	Uitvoering project	-
	Verbeteren van UvA-affiliaties in OpenAlex	-	Uitvoering project	-
	Ontwikkeling productvisie CRIS na 2028	-	Uitwerken projectplan	Uitvoering project
NL/ Int.	Barcelona Declaration	Participatie werkgroepen	Participatie werkgroepen	Participatie werkgroepen
4. Open Scholarly Communication: Open Access				
		2025	2026	2027
UvA	Projecten APCs en BPCs in the Wild	Start 2e helft 2025	Oplevering rapport 1e helft 2026	-
	Diamond Open Access Fund	-	Fonds actief	Fonds actief
	Pilot DOA Boek(werk)en	Uitwerken projectplan	Uitvoering project	-
5. Ondersteunen van Open Science				
		2025	2026	2027
UvA	Uitbreiden trainingsaanbod Bibliotheek	Doorlopend	Doorlopend	Doorlopend
	Uitbreiden ondersteuning open leermaterialen	-	Verkenning 2e helft 2026	Ondersteuning beschikbaar 1e helft 2027
	Inventariseren en delen van opleidingsmogelijkheden buiten UvA	Doorlopend	Doorlopend	Doorlopend
	Mogelijkheid aanbieden tot didactische certificering als software- en data-Carpentry instructeur	Doorlopend	Doorlopend	Doorlopend
	Open Science integreren in promovendi-onderwijs	-	-	Start 1e helft 2027
	Open leermaterialen opnemen in de BKO of SKO	-	Start 2e helft 2026	Afronding 1e helft 2027
	Expertisenetwerk RDM	-	Verkennen Expertise-netwerk 1e helft 2026	-
6. Stimuleren van Open Science				
6.1 Open Science Community en Ambassadeurs		2025	2026	2027
UvA	OSCA-netwerk versterken via community manager	-	Doorlopend	Doorlopend
	Open Science Ambassadeurs	-	1e helft 2026	-
6.2 Erkennen en waarderen van Open Science		2025	2026	2027
UvA	Project Erkenning en waardering van OS-activiteiten	Start juni 2025	Eind juni 2026	-
	Erkennen en waarderen van OS-activiteiten door ondersteunend personeel en Open Education	-	-	Start 1e helft 2027
6.3 Communicatie over Open Science		2025	2026	2027
UvA	UvA-website Open Science	-	1e helft 2026	-
7. Citizen Science en maatschappelijke betrokkenheid				
		2025	2026	2027
UvA	Citizen Science Hub Amsterdam	-	Februari: start Hub	Uitvoering project

10. Begroting

Als gevolg van de bezuinigingen op het Hoger Onderwijs heeft de UvA de komende jaren beperkte financiële middelen voor Open Science. De UvA richt zich zoveel mogelijk op (financiële) samenwerking met andere Nederlandse kennisinstellingen om haar doelen te realiseren, vooral op basis van projectfinanciering via OSNL, en zal verder op basis van bestaande formatie bij de Bibliotheek, Academische Zaken en elders binnen de UvA het programma ten uitvoer te brengen. De kosten voor 2025 en een deel van de kosten voor 2026 zijn al gedekt; de extra kosten voor de uitvoer en implementatie van het programma in 2026-2027 bedragen 120k voor 2026 en 2027, en komen ten laste van het budget voor de Bestuursstaf van de UvA. Kosten voor 2028-2029 worden later gespecificeerd in jaarplannen. Voor dit programma is geen aparte of extra financiering voor IT-projecten nodig: bekostiging voor in hoofdstuk 2 genoemde projecten is voorzien op basis van het jaarlijkse ICT-portfolio opgesteld door de afdeling Informatiemanagement.

Kosten	2025	2026	2027
Vervangingskosten coördinator Open Science	50.000	50.000	50.000
Bijdrage UvA voor Open Science Agenda UNL	40.000	40.000 ^[28]	n.v.t.
Lidmaatschap EOSC	10.000	10.000	10.000
UvA Diamond Open Access fonds	n.v.t.	50.000	50.000
Bijeenkomsten ten behoeve van Open Science	n.v.t.	10.000	10.000
Totaal	110.000	120.000	120.000

[28] De UvA-bijdrage voor 2026 aan de Open Science Agenda UNL is al gedekt, en daarom hier niet geteld als (meer)kosten.